

„Egy másik létformában – teljesen”

NÁDI TÜNDEÉR

– Nem a nevedet mondom, hanem azt mondom, hogy te nádi tündér vagy, akit én Kokas Klárin keresztül ismertem meg, és csak annyit tudok, hogy nagyon kicsi baba voltál, amikor beleestél az utolsó gyermekbénulás-járványba.

– Tizennégy hónapos voltam, és nem pont az utolsóba, hanem az utolsók egyikébe.

– Mikor is kaptad meg?

– '54-ben.

– Vastüdő is voltál?

– Ez csak azért érdekes, mert tudok énekelni is. Tehát hogy nem kaptam sok levegőt, de biztonságosan.

– Amikor megkaptad a betegséget, elment az erőd, tehát az izomerőd. Ezek szerint abból visszajött valami?

– A légzésem, és talán a hólyagom izomműködése.

– Hogy ez érthető legyen, muszáj elmondanom annyit, hogy csak a nyakizmodtól fölfelé működnek az izmaid. Ezen kívül működik a jobb kezednek a... segíts...

– A jobb csuklóm, és a csuklómtól lefelé az ujjaim. Tehát remekül tudom kifelé húzni a kezemet. Azon kívül a jobb karomat, tehát az egész karomat úgy tudom használni, hogy a felkaromnál, a könyökömhöz közel van egy madzag, és azt... a pulóver alatt senki nem látja... azt én harapdálom, avval emelem a kezemet, mint egy darut, aminek a végén ott van a markoló vagy más eszköz. Szóval az ujjaim elég precíz mozdulatokra alkalmasak, tehát tudok hímezni, tudok írni...

– De csak a jobb keziddel.

– Kizárólag a jobb kezemmel, és tényleg csak a csuklóm mozog, de az egész karomat használok a fogammal... De ha fáj a fogam, akkor béna vagyok, ha inhvolygyulladásom van, akkor nem tudok járni.

– Amikor megismertelek, tolószékben voltál, és Kokas Klári valamelyik tanfolyamán...

– ...gyerekcsoportjában...

– ...a gyerekek között voltál. A lányom is abba a gyerekcsoportba járt. És akkor egyszer csak bejöttél a tolószékkel. Megállt a tolószéked, és amikor a gyerekek odamentek hozzád, te csipogtál, ami a gyerekekben teljes elragadtatást keltett. És már semmi problémát nem jelentett, hogy aki jött, az kicsoda és miért jött. Kiderült, hogy ő a nádi tündér. Hát akkor kizárólag csak így csipoghat, mint egy nádi rigó, mást nemigen csinálhat. De azt hozzá kell tennem, hogy ha így rád nézek, akkor körülbelül 25 kilóra saccollak. Nem tudom, hogy ez stimel-e, vagy nem.

– Nagyjából 22 körül vagyok, de voltam 26 is.

– Tehát tulajdonképpen a tested nem működő izmokkal, nagyon elsorvadt izmokkal...

– Valószínűleg nemigen vannak izmaid.

– Viszont hogy is mondjam csak... te mindemellett bizonyos értelemben teljesen ép maradtál. Ebben megegyezhetünk.

– Szerintem... így van. Egy másik létformában teljesen...

– Na ez az, ez a másik létforma... Te azért vagy a Kokas Klári tanítványai között, mert hihetetlenül szereted a zenét. Azt a zenét szereted, amit a Klári is szerett, tehát a hiteles zenét, ha szabad ezt így mondanom, ha a hitelesség szót összeköthetem a valódi művészettel. A többit majd elmondod. És azt is tudom, hogy így közlekedve, illetve nem közlekedve, mert a szék közlekedik helyetted...

– Igen, a csipogó szék...

– ...te bejártál a Zeneakadémiára.

– Oda tolóskocsival, mert az elektromos kerek szék nagyon súlyos, a Zeneakadémia meg nem akadálymentes. A mai napig sem.

– Szóval bejártál a Zeneakadémiára, zenetörténetet hallgatni. Azt is tudom, hogy mindent elérsz, amit el akarsz érni, most a távolságot értem ezen. Többnyire vagy templom, vagy zene...

– De Óbudára is kitalálok.

– Édesanyádhoz. És...

– Ennyi.

– Szóval végül eljutsz valahogy a legfontosabb, számodra legfontosabb dolgokhoz. Tehát olyan életmódot alakítottál ki, hogy olyan helyek legyenek számodra a legfontosabbak, ahova el is tudsz menni a kocsival.

– De ez nem volt szempont, amikor valami fontos lett nekem. Számomra a zene sokkal előbb lett fontos, mint hogy el tudtam volna menni. És ez az a valami, amiről én nagyon-nagyon hosszú ideig azt hittem, hogy ez a célom. Most már tudom, hogy a zene csak eszköz. A cél pedig... A Főnökömmnek szoktam mondani, mert nem szeretném lejártni azt a szót, hogy Isten. Sokan használják, nem gondolnak bele... Szóval én egyszerűen csak a Főnökömmnek nevezem, és aki ismer, azt tudja, mire gondolok. Nem az öszövétségi babonás tiltás görcsölteti belém, hogy ezt mondjam. Nekem a Teremtő nem választék, nem divat, hanem élettársam, vagy nem tudom, hogy mondjam.

– Teljesen jó, ahogy mondod.

– Nem mondom, hogy mindig tetszése szerint élek, de mindig forgatom a szívemben, hogy mit mondana erről, mit szólna hozzá. Ha kérdés, kétség, bizonytalanság van bennem, örülök vagy nem örülök egy jelenségnek, rögtön keresem Őt, a szívemben pörgetem a Bibliát, és nem magyarázom bele az Igébe, hogy erről Ő mit mond. Mostanában – nem tudom, mióta tart, lehet, hogy emberemlékezet óta – nagyon szenvedek, hogy a világ ilyen mértékvesztett. Összecserélik a célt az eszközzel, az embert az Istennel. Most nem beszélnek erről többet, ha még előjön, előjön, ha nem, hát annál jobb.

– Mindenesetre amikor megtudtam, hogy téged nádi tündérnek hívnak, akkor arra gondoltam, hogy te a nádi tündérséggel tulajdonképpen elszálltál a mese irányába. Ez sajnos összefügg azzal, hogy ez a világ elég nehezen élhető annak, aki nem e világból való. Elnézést, de ez jutott eszembe...

– Ez a szó benne van a kedvenc könyvemben...

– És arra gondoltam, hogy a nádi tündérség egyszerre jelenti a mesék világát, a zene világát és a gyerekek világát.

– Gyerekek! Gyerekek neveztek el nádi tündérnek... Élek, ahogy élek, nem röstellem a létformámat, de nem is hívalkodom vele. Élek. Ez adatott, ebben vagyok boldog.

– Csak néhány szót mondj a létformádról!

– Hát... megpróbálok tárgyilagos lenni. Négy végtag-, törzs- és kigyógyult légzésbénult vagyok. Vastűdős voltam. Ettől még nem kéne ilyen kicsinek lennem. Kegyelem. Mert nem biztos, hogy ötven kilót is tudnék mozgatni az ágyon, hogy elbírna a gerincem, ha ülni akarnék, és persze sokkal nagyobb terhet jelenthetnék a segítőimnek. A létformám az, hogy ha egy lépcsős helyre kell mennem, akkor közben föl tudnak vinni. Nem tudom, olyan hét-nyolc éves gyerek súlya lehet, talán.

– Igen, körülbelül.

– Hálás vagyok érte. Mivel már közelebb vagyok a hatvanhoz, mint az ötvenhez, valószínűleg nem növekszik az erőm, hanem csökken. Elektromos kerekesszéssel bárhova el tudok menni, ahol akadálymentes a környezet, ha pedig olyan helyre kell mennem, amely nem akadálymentes, elvisznek tolokocsival. Nagyon szeretek egyedül közlekedni. Nem azért, mert nem szívesen kérek segítséget, hiszen nálam napi rutin, hogy segítséget kell kérnem.

Mert itt van például ez a Combino, ami tényleg fantasztikus ajándék, csak elszámolták. Ha öt centivel magasabb lenne a járdasziget, akkor nem kéne mindig valakit megkérnem, hogy legyen szíves, fogja meg a kocsit. Semmit nem kell csinálni, csak ha fölgratok, megbillen a kocsi, és a kezem, amelyben nincs erő, leesik a joystickról, amit én jobb szeretek botkormányának hívni. És akkor ott ég és föld között félig hanyatt fekvé... ha elindulna a villamos... Ha nem billenek meg, akkor a kezem rajta marad a botkormányon, fölmegeyek, beparkolok a helyemre, és minden rendben van. Ezt az esetek többségében még közepes tömegben is meg tudom csinálni. Ura vagyok a mozdulataimnak. Ez is kegyelem.

A létformám... Húsz-egynéhány évvel ezelőtt mérhetetlenül szerettem volna apáca lenni. Nem voltam még megkeresztelve sem, de nem ez a lényeg. Megkérdeztem egy zeneakadémista barátomat, feltétlenül fontos-e, hogy az ember milyen ruhában szolgálja Istent, vagy az a lényeg, hogy szolgálja Istent. Ő értette, hogy mit kérdezek, és azt felelte: Ha Jézusnak fontos volt, hogy megkeresztelkedjen, akkor ezt egy ember nem is kérdezheti. Attól kezdve kerestem a lehetőséget, hogy megkeresztelkedjem, de nem találtam; később a lehetőség talált rám...

Tehát még nem voltam megkeresztelkedve, de szerettem volna anyáca lenni. Tudtam, hogy ezt nem az Isten szeretné, hanem én szeretnék ebből a zajos, hívalkodó, nem is tudom milyen világból egy olyan csapatba, környezetbe, társak közé kerülni, akiknek ugyanaz a fontos, akik ugyanazt a nyelvet beszélik. És vártam vele. Közben kerestem a lehetőséget, de vártam. És folyamatosan kérdeztem a Főnökömet. És akkor egyszer a János 17,15-tel válaszolt: „Nem azt kérem, hogy vedd ki őket e világból, hanem hogy őrizd meg őket a gonosztól.” Tudtam, hogy ez nekem szól. Ez volt a megnyugvásom, mert tudtam, hogy az apácaságot nem Ő akarja, csak én.

Aztán tovább éltem az életemet az elektromos kerekesszéssel. Akkor még elől nagy kerekem voltak, és „gyalog” jártam a városban, mert tudtam járdázni... Egyszer jövek át a Deák tér felől, az intézet felé, a Lánchídon. Nekem szokott féktelen jó kedvem lenni. Ilyenkor harsogva tudok énekelni, de csak az utcán, ahol elnyomja az utcazaj, senki nem hallja a Főnököm kívül. Aztán meg hát magamnak énekelek, de Előtte nem röstellem. Az ágyon már nem szívesen, gipszkaronton falak... A Lutherániával szívesen énekelnék, de az esti 1/2 8-as próbákkal nem tudok mit kezdeni. Nem kívánhatom, hogy hozzám igazítsák a világot. Nem is kívánom...

És akkor egyszerre csak megértettem, hogy miért kell nekem a világban lennem. Megpróbálok megfogalmazni; ha megadja a kegyelmet, sikerülni fog. Nem tudok nagyobb istenbizonyítékot annál, hogy egy életképtelen, húszkilós, négy végtagjára béna ember szemmel láthatóan felhőtlenül boldog tud lenni, erőt kap hozzá és az élethez. Ez nem a test és vér ereje. Pál apostol volt még ilyen kicsi a Biblia tanúbizonyossága szerint, tele tövisekkel, rövidlátó, ilyen bajú, olyan bajú, mit tudom én, mi baja volt. És volt ereje, biztosan nem az övé. Ő mondja is, hogy „élek én, de nem én élek, hanem a Krisztus él bennem” Azt mondja, hogy „mindenre van erőm a Krisztusban...”

Szóval azt hiszem, hogy az életerő tanúbizonyossága arról is szól, hogy Isten szeretete nem személyválogató. Akárkit tud használni. Volt egy úti élményem... Egy gyönyörű májusi reggelen hihetetlenül felhőtlen derűvel mentem át a Margit-hídon. Megláttam a madarakat. És rájöttem, hogy a madarak igencsak lenéznek az embereket. Szerencsétlen nyomorékok, hát nem tudnak repülni! S rájöttem, hogy ennek a madárnak abszolút nem számít, hogy én, vagy az a másik, a kutyasétáltató. Ahol Isten van, ott nincs különbség.

És egy másik, ez nem úti élmény. Deák téri templom, az 57-es énekünk, *Aldjad én lelkem az Urat...* A harmadik versszak úgy szól, hogy „Aldjad Őt, mert keze csodásan alkotott téged, utadon elkísér, Tőle van testi épséged...” Elhallgattam, mert nem szabad hazudni. Én nagyon tudok énekelni, nem úgy értem, hogy jó hangom van, hanem amikor énekelek, akkor teljesen benne vagyok abban, amit énekelek. És elhallgattam, mert még az utcán sem, meg az ágyon sem hazudok, hát még a templomban... De akkor rájöttem arra, hogy nálam jogosabban senki nem énekelheti ezt. Úgy szól tovább, hogy „Sok baj között pajzsod volt ő, és őriződ, Szárnyával takarva védett...” Vajon ott a templomban hányan tudták, hogy Isten segítsége nélkül nem értek volna oda? Hogy egy ilyen roncs is képes örülni és jelen lenni... És hogy nem kaptam defektet, és hogy a zebrán nem ütöttek el, és hogy megérkeztem. De autóval is lehet defektet kapni, és elüthetik a zebrán a kétlábúakat is. Vajon hányan gondolnak bele, hogy kegyelem, hogy ott lehetnek, ahol éppen vannak? Hogy tulajdonképpen mi az a testi épség? Igazából minél közelebb vagyunk valamihez, annál inkább látjuk a szeplőit, a hibáit. Abból a magasságból, ahol egy galamb van, már nem látszik...

*

A nádi tündért kezdtük el mesélni, hogy honnan kaptam ezt a nevet, és hogy miért kedves nekem. A gyerekektől. A gyerek szintén fontosabb nekem a zenénél. Nem tudom, hogyan kaptam a zenét, tényleg nem tudom, mert ha belegondolok, hogy mi minden fontos nekem, a zene jó esetben csak dobogós. Egyébként a zene

is, és a gyerek is istenbizonyíték. Pilinszky Bachról mondja, de nekem Pilinszky is istenbizonyíték... A gyerek elfogad, és odajön, és valószínűleg pont úgy lát, mint egy madár, vagy mint Isten, mármint hogy engem. Szóval nem a púpomat látja, vagy ha igen, akkor abban azt látja, hogy ott vannak a szárnyak. Tehát valami mást lát, nem azt, ami nekem fizikailag fáj, hanem azt, amin túl tudok lépni, amikor zeneközelben vagyok, gyerekközelben vagyok, Isten-közelben vagyok, szóval mindig. Mert lehet, hogy nem szól a zene, és nincs ott gyerek, de Isten mindenhol jelen van.

Szóval ott voltam egy nagyon régi tolókokcsival, már mindene hiányzott, az oldala, a csavarnak csak a lukja volt meg... A kocsi pont olyan roncs volt, mint én, úgyhogy összeillettünk. Rettenetesen feszült voltam a kameráktól. Klári néni az alkalmakra mindig természeti holmikát hozott, nádat, mohát, követ, ezek voltak ott akkor kéznél. És akkor egy leányka elkezdte nádakkal körültűzdelni a kocsit, én pedig egyre oldódtam, hogy hát most már a nádak lassan elfednek a kameráktól, marad a leányka. És egyre oldódtam... A kocsim bal oldala még valamelyest egyben volt, ha jól emlékszem. Oda mohát tett, és bele egy követ. És azt mondta: „Ez pedig a tojás a nádi rigó fészékében.” Most már nem tudom, elhittem-e a kőről, hogy tojás, de azt betonbiztosan tudtam, hogy ennek a kislánynak tojás, tehát nekem is az, és a gondjaimra bízta, míg ő – talán mint nádi rigómama – elment, hogy ételt hozzon a fiókájának. Éppen csipogtam a tojásnak, amikor visszajött, és azt mondta: „De szép vagy! Olyan vagy, mint egy nádi tündér.” Így lettem nádi tündér. Azóta is vannak olyan ismerőseim, akik nem is ismernek más néven. Szeretem ezt a nevet, mert gyerektől kaptam, és szerintem, akik így hívnak, azoknak ez a lényem az igazi.

– Mit gondolsz az életed központjáról? Egyszer azt jegyeztem föl, hogy te a zenében élsz, vagy a zene él benned, de azóta az az érzésem, hogy ez szétválaszthatatlan.

– Megint a Könyvem jut eszembe... hát az is egy egység. Most nem arra gondolok, hogy háromezer év alatt írták, vagy nem tudom, mennyi alatt, és az első és az utolsó oldala egybecseng. „Lón világosság, mielőtt lett volna Nap és Hold...” – a végén meg ott van, hogy nem lesz szükség Napra, Holdra, mert az Isten dicsősége világosítja meg (Jelenések utolsó fejezete). De nem erre az egységre gondolok, hanem az Atya, Fiú, Szentlélek egységére. Arra, hogy valaki egyszerre édesanya, aki valakinek a gyereke, valakinek a nagymamája, valakinek a munkatársa, valakinek... és ugyanaz az egy ember.

A zenével való kapcsolatom nagyon furcsa dolog, mert a zenénél jobban csak a csöndet szeretem. Szerintem a legszebb zenék a csöndről szólnak. Azért nem tudom megismerni a dzsesszt, mert nekem sok, a hangzása sok. Ugyanakkor mégis vannak ‘hangos’ zenék, amiket szeretek. Nem tudom megfogni, szóval nem értem magamat. De nem is nekem kell érteni magamat, hanem a Főnöknek.

– Egyszerre találkozta-e Istennel és a zenével?

– Nem. A zenével sokkal előbb. A szüleimnek volt mindenféle zenéjük, nagy orsós magnón meg nagy fekete lemezeken. Nekem az első emlékeim között zenék vannak. És tulajdonképpen azt hiszem, a zenében az otthonomat szerettem meg. Azt a békés otthont, amely nagyon ritkán adatott meg, mert sokat voltam kórházban; azt a békés otthont, amely nekem még a... bocsá-

nat... a szüleim válása előtti otthonom volt. Az nekem hihetetlenül nagy seb. Begyógyult seb, megszentült seb, olyan, mint Krisztus sebei, amelyek a megváltásról szólnak.

Ha lehet, most mégis elmondanám azt, amivel vártalak. Mondtam, hogy elsősorban nem a felvetett témáidról szeretnék beszélni. Hanem arról, hogy mögöttünk van egy Nagyhat. És bűnök, és... Sose fogalmaztam még ki magamból, pedig mondom, már igen öreg vagyok. És amióta emlékszem, hogy ilyen állapotban vagyok, nincs bajom az állapottal, Isten a tanúm rá, hogy nincs. Szeretek kerekesszékekben járni, mert a nagyobb kutyákkal és a kisebb gyerekekkel egy magasságban vagyok. És ez kegyelem, hogy szemtől szembe tudunk találkozni... Nincs olyan utam, hogy ne kapnék egy-egy olyan pillantást, amelytől gazdagabban térek vissza. Nincs bajom a helyzetemmel. Derülni is tudok sok minden, ezzel sincs baj.

De amikor kezdtem tudni, hogy más vagyok, mint a többi gyerek, attól fogva tudtam, hogy teher vagyok a szüleimnek. Akkor még csak a szüleimre gondoltam, nem arra, hogy Uram bocsá’, majd terhe leszek a társadalomnak, meg eltartottja a világnak... Ez a világ most elég jól tudatosította bennem (bennünk). De nem erről szeretnék beszélni... Hanem hogy a szüleim...

Nem követtem el semmi rosszat tizennégy hónaposan, mégis megtörtént valami, aminek én vagyok az oka. Hogy a szüleim aggódtak, reménykedtek, csalódtak, hiába fáradoztak, tehát mérhetetlen sok törekvésük, reménységük kárba veszett. Mérhetetlen fájalmuknak vagyok oka; nem követtem el semmit, de oka vagyok. Amikor felnőttként találkoztam az eredendő bűn tanával, nagyon könnyen megértettem, hogy nem kell ahhoz semmit elkövetni, hogy az ember oka legyen dolgoknak. A bűnök nagy része csak úgy megtörténik az emberrel. Nem kell vele semmit csinálni, de tudni kell,

A nádi tündér a kutyusával – amikor még kislány volt

nem kell tagadni. Mert akkor nem lehet rendbe tenni. De rendbe kell tenni.

Átértékelődött bennem a dolog, és igyekszem úgy élni, hogy a szüleim tudják: boldog gyerekek van, akinek teljes az élete. Nem mondom, hogy teljes értékű, mert nem tudom, az mit jelent. De tudom, hogy az épkézláb emberek közül nagyon kevesen tudnak ennyire összhangban élni azzal, ami számukra adott. Jó dolgom van, még azt is megengedhetem magamnak, hogy boldog legyek.

Aztán persze amikor az ember felnő, olyan bűnei is lesznek, amiket ő követ el. De rosszul mondom, ha úgy mondom, hogy már megszoktam. Mégis, ha keményebben szólok, vagy ha félreértés van, nem tudok addig nyugodni, míg nem rendezem. Lehet, hogy nem én követtem el, de megtörtént, és ez nem jó. Nem azért, hogy Isten ne haragudjon, hanem nekem nem jó, hogy a másoknak nem jó. Szóval azt hiszem, ilyesmit jelenthet az, hogy „maradjatok meg az én szeretetemben”. Nem vagyok hajlítható, de az igaz, hogy mindent próbálok megérteni és elfogadni. Tehát mielőtt én odamondok, azért valószínűleg végiggondoltam...

Nem tudom, hogy jutottam ide a bűntől. Szóval azt szerettem volna elmondani, hogy a Nagyhéten meg tudtam fogalmazni: talán ezért értem azt, amivel sokan nem tudnak megbarátkozni: mi az, hogy bűnös, vagy eredendő bűn. „Nem öltem, nem loptam, nem csaltam...” De nem ezen a szinten kezdődik a dolog. Ez már köztörvényes ügy. Isten nem erre gondol. Jézus is azt mondja, hogy nem is kell elkövetned, ha gondolatban már megtetted. De még csak nem is erre gondolok... Szóval ezek nagyon rezdülés szintű dolgok...

– *Azt kérdeztem, hogy egyszerre találkozál-e Istennel és a zenével?*

– Nem, a zenével a szüleim által. A szüleim nem hívők. Nem hívők, de ők is Isten bizonyítéka. Elgondolkodtam azon, hogy több olyan gyereket ismertem, akiket eldobtak. Elgondolkodtam, mi az, hogy szeretet, hogy ők nem tesznek engem állami intézetbe, hanem gondoznak, szeretnek, hazavisznek, van otthonom, vannak szüleim. Miközben épkézláb, gyönyörű gyerekeket gyermekotthonba raknak. Igazából tehát a szeretetben benne van Isten. Bocsánat, ha igehelyekkel dobálózom, de ezek fontos helyek. Első János-levél, 4,8. „Az Isten szeretet.” Nem azt akarom mondani, hogy minden szeretet... mert a szeretet szót nagyon lejáratták. Bocsánatot kérek azért, amit mondani fogok, de iszonyodom ettől a szótól. Tehát szeretném, ha azt értenéd rajta, amit a Bibliából alapján én érteni vélek. Nem az érzelmi szeretetet, amely lehet ingadozó, önző: szeretlek, mert az enyém vagy, szeretlek, mert tetszel nekem, szeretlek, mert családi pótlékot kapok utánad, szeretlek, nem is tudom, miért, szeretlek, mert büszke lehetek rád, szeretlek, mert ha nem... És szerettem a szeretet is egy bumeráng: ha jól dobom el, előbb-utóbb visszajön. Ezzel nem azt akarom mondani, hogy azért szeretek, hogy viszonszeressenek, de ez törvény. Ez a világ elég rövid távon gondolkodik. Hihetetlenül rövidlátó ez a világ. Félelmetes... Most képzeld el akkor a Könyv első és utolsó oldala közti pár ezer évet.

*

Azt szeretném még elmondani, hogy vannak olyan események, amikor kint van a videómédium. Én nagyon neheztelek erre, és egyszer el is jöttem a szünetben, mert nagyon úgy éreztem, hogy belemásznak az emberekbe, és dühített. Nagyon dühített, mert az em-

bernek van istenkapcsolata, van Bach-kapcsolata, van egy zene... szeretne ráhagyatkozni arra, amit hall, arra, akiért ott van. Ne tessék meglesni az én lelkemet! Nagyon dühös voltam, de nem ez a dolog lényege. Hogy mi az? Két nappal korábban volt egy szóló zongoraest, áramszünet lett, és csak az oltár előtti gyertyák világítottak. Elment az áram, és a zene zökkenés nélkül szólt tovább. Szerintem a zongorista észre se vette. És nekem hihetetlenül jólesett, mert végre teljesen elengedhettem magam.

Szóval, amikor bementem arra a hangversenyre, amelyiken videóztak, szakadt az eső. Aznap már másodszor voltam ott, mert reggelként sokszor elmegyek az istentiszteletre. Nekem fontos az istentisztelet, tehát hogyha ilyen alkalom van, akkor este többnyire már másodjára megyek. Szeretek utazni, bár kétségtelen, hogy fárasztó... nem fárasztó, nehéz. Rá kell készülni. Aznap az ember nem iszik... Ha nem iszik, próbál olyat enni, ami után nem lesz szomjas...

– *Vizet nem iszik?*

– Semmi folyadékot, mert... Az ember egy közlekedőedény, én szó szerint közlekedem, miközben edény vagyok. Remélem, hogy a Szentléleknek is edénye vagyok, de annak nincs köze az iváshoz. Azaz hogy az Úrvacsorához van, rendben. Minden mindennel összefügg, ez így van... Tehát elmentem a szakadó esőben, és nagyon fel voltam háborodva, ezért kijöttem. És mit ad Isten, kijövök, eláll az eső, és ahogy jövök át a Lánchídon, szivárvány. És valahogy mélységesen meghatódtam, és akkor kezdtem el gondolkodni, hogy a fényt Isten sem szereti. Mindenhol világosságról beszél. A Teremtéskor is: „lőn világosság”, nem fény. És Jézus is a világ világossága, és „ti vagytok a világ világossága”...

Akkor megint kezdtem gondolatban pörgetni a Bibliát, hogy amikor viszont Pál apostolt nagy *fényesség* vette körül, akkor megvakult. És azon kezdtem gondolkodni, hogy vajon az eredeti könyvekben, tehát a héber Ószövetségben és a görög Újszövetségben van-e különbség a fény és a világosság között, vagy ez a magyar nyelv külön ajándéka, amellyel Károli ajándékozott meg minket. Mert a fény ellentéte a világosságnak. A világosság látóvá-láthatóvá tesz, a fény pedig káprázatot, elvakít. Szinonimaként használják, de ellentétek. Nem tudom, hogy ezt a Főnököm is így gondolja-e, mert én nem ismerem eredetiben a Könyvet. De Őt kérdeztem, és nekem valahogy ezt válaszolta. Szóval mire beértem az intézetbe, már megnyugodtam abban, hogy jó úton járok. Lehet, hogy tévút, de jó út ez az út. Tehát sosincs unalmas utam. Akkor vagyok a legkevésbé egyedül, amikor egyedül vagyok. Mindig van min rágódnom.

Tehát előbb volt a zene, mint Isten, de a zene vezetett hozzá. Mert a szüleimnek elég kevés Bach-zenéjük volt, aztán én már felnőttébb fejjel, tizen-huszonéves koromban talákoztam először Bachhal. Én tudom, hogy az emberben mindig ott motoszkál az Isten, mert úgy vagyunk összerakva...

Most megszületett az ötödik gyerek a családban, szóval ötszörös nagynéni lettem. Valahányszor egy pocakos tündért látok velem szembe jönni, rádöbbenek, hogy micsoda hihetetlen szeretettel van ez az egész kitalálva. Hogy nem tudod, melyik az a megszentelt pillanat, amikor megajándékozottá válsz, és utána kapsz időt, hogy hozzászokj, hogy anya vagy. És hogy közben hány helyen történhetne baleset... Szóval hogy ez az egész milyen kegyelem. És semmi különös nem történt,

semmi; ez csak az élet. Nem is tudjuk megbecsülni. Elvetetjük, eldobjuk. Semmire nem vigyázunk, és semmire nem tudunk rácsodálkozni, és semminek nem tudunk örülni. És olyan szegények vagyunk. „Azt mondom, mindenem megvan, megelégedtem, és nem tudod, hogy szegény és nyomorult vagy” (Jelenések könyve). És hogyha az ember ezen a szemüvegen keresztül nézi a világot, egyre időszerűbb Isten és a Könyve. Nem azért, mert ilyen fatalista vagyok, és a világ végét várom, hanem mert így van. Egyébként is nem a végét, hanem a kezdetét várom. De mindegy. És addig is itt vagyok. De hát nincs egyik a másik nélkül.

*

– *Visszatérve egy utalásodra, azt kérdezném még, hogy körülbelül milyen magasságból látod a világot, akár centiméterben, akár hasonlatban kifejezve.*

– Centimétert nem tudok mondani. Már többször gondolkodtam rajta. Részben azon is múlik, hogy melyik kocsimban ülök. Mert nekem olyan jó dolgom van, hogy ahányféle templomba járok, annyiféle kocsim van. Az akadálymentes templomot beveszem az elektromos kocsival. Lépcsős templomba tolókocsival megyek. Nem tudom, az elektromos kocsiban hány centi vagyok, de békésen egymás szemébe tudunk nézni 4-6 éves korú gyerekekkel, vagy felnőtt vizslákkal. Szóval olyan jó. Olyan igazi. Múltkor megyek szintén az Andrassy úton, ez a Nagyhét volt, és mindennap bementem a Deák térre, az első három napon áhítatok voltak. Aztán Nagycsütörtök, Nagypénteken mozgássérült-passió, Nagyszombaton János-passió, szóval mindennap úton voltam. Megyek szépen, egyszer csak hallok a hátam mögött egy négyéves forma gyerekhangot: „De kicsi bácsi”... Nem mertem megfordulni, hogy az anyukája zavarba ne jöjjön, de úgy szerettem volna látni ezt a tündért. Hát ilyenek vannak.

– *Mi a túlnyomó tapasztalatod? Az, hogy segítenek az emberek, vagy hogy nem?*

– Néha szinte annyira segítenek, hogy az már árt. De akkor is hagyom, mert jólesik... több minden esik jól. Az egyik, hogy neki fontos, hogy segítsen. A másik az, hogy nem akarom visszautasítani. Olykor nagyon nehéz tud lenni egy-egy segítség. Az a jó, ha akkor segítenek, amikor szükségem van rá, vagyis ha meghallják, hogy kérnék valamit. De kéretlenül is elfogadom.

– *Az, aki segít neked, nem tudhatja, hogy mikor hátráltat, mikor nem.*

– Igen, és ezért fogadom el, mert nem szeretném visszautasítani, mert jólesik, hogy észreveszik, hogy tehetnek valamit. És hogy megvan a szándék... Néha még pénzt is akarnak adni. Szóval többnyire megpróbálom úgy nem elfogadni, hogy az ne legyen bunkóság. Például a minap egy cigánygyerek ágyneműt árult. Meglátott engem, fogadjam már el tőle. Mondom, nézzen rám, énnekem annyira kicsi ágyam van, én nem tudok mit kezdeni egy felnőtt ágyneművel. Megértette, valószínűleg nem bántottam meg avval, hogy nem fogadtam el. Tehát ilyenek is vannak, és mindig remélem, megkapom a kegyelmet, hogy úgy tudjak válaszolni, hogy az ne legyen bántó, sértő, és ugyanakkor mégis megússzam a megajándékozottság élményét... Virágot is akarnak adni, tényleg kedves, néha már majdnem elfogadom, de akkor mondom, hogy nem tudok én úgy vezetni, hogy fogom a virágot. Nagyon kedves, és köszönöm, de nem. Volt, hogy gyufát kértek tőlem. És bár

én nagyon haragszom a cigarettára, mondtam, ha megvár, hozok, mert én nem dohányzom. Elmentem, és vettem. Hajléktalan volt az illető. Ott a Párizsi utcában, a posta mellett, egy beugróban lakott. Mindig köszöntem neki, miközben csak úgy elhaladtam, próbáltam nagyon oda se nézni, meg csak úgy köszönni, hogy ha nem akarja, ne vegye észre. De gyanítom, nekik nehezebb, mint nekem. Meg adnék is, de röstellem. Hogy jövök én ahhoz?

Szóval úti élmények... Vicceset fogok mondani, de nagyon ciki volt, leizzadtam télvíz idején. Esti alkalomról jöttem vissza, a Deák térről, és a Nyugatinál fölszállt egy nagyon érdekes fazon. Felülről bőrdzsekinek tűnő valami, alul egy szakadt farmer, a kezében egy üvöltő rádió. De valami... hát számomra nem kívánatos zenét üvöltött. És odaparkolt, ahol én álltam a villamoson, az én helyemre. És miközben az egyik kezében üvöltött az a valami, amit nem tudom, minek nevezzek, a másik kezét a lábam fölé helyezte, és mormogott valamit. Na mondom, most ő gyógyítani akar, és azt gondoltam magamban, ne kínlódj velem, mert nálam nem ott van a hiba forrása. De nem mondtam semmit, hanem próbáltam nem nagyon zavarban lenni, és próbáltam elviselni a rádióját meg a gyógyítást, meg mindent együtt. Baromi ciki volt, hogy finoman fejezzem ki magam. Aztán fölszállt egy hölgy, szőke hölgy, de nem belülről fakadó szőkeje volt neki, hanem Istentől kapott. Két, kicsinek mondható gyerekkel volt, tíz év körüli kislányok voltak. Megálltak a hozzám viszonylag közel lévő, túloldali ajtónál, ahonnan rálátásuk volt erre az egész jelenetre. Az ürge meg csak morgott elég hangosan, idegen nyelven. Tudtam, hogy jó szándékú, de valami hihetetlenül necces volt. Közönséges volt, ezt mondanom sem kell. Én meg ki voltam szolgáltatva a közönségnek, meg a nyelveken szólásnak, meg a gyógyításnak, meg a zenének... mindennek. Ott izzadtam, de hát nem baj. Egyszer csak az történt, hogy a kisgyerekes hölgy rászólt az ürgére, hogy kapcsolja ki a rádiót, mert nem mindenki akarja ezt hallgatni, és különben is ne zaklasson engem, mert én onnan nem tudok elmenni.

Na, ez a jól öltözött ürge kikapcsolta a rádiót, elvette a kezét a lábamról, és egyszer csak azt mondta: „Na, milyen csönd lett! Talán senki nem tud itt spanyolul?” Vagy tényleg senki nem tudott spanyolul, vagy az ürge nem spanyolul beszélt. Szóval én azt hittem, nyelveken szólt. Hogy spanyol nyelven szólt, vagy sem, nem tudom. És nagyon haragudott a nőre, mondván, hogy majd ha egyszer a Mennysorszámban számon kérik tőle, hogy miért nem gyógyíthatott meg engem, akkor el fogja mondani, hogy azért, mert ez a hölgy nem engedte.

Szóval vannak olyan helyzetek, amikor nem tudom, hogyan kéne okosan viselkedni; mert az első pillanattól tudtam, hogy ő gyógyítani akar, de azt is tudtam, hogy nem szakavatottan, szóval nem Jézus adta neki a látást, mert akkor tudná, hogy nem ott van a bajom, hanem a lábam bénasága csak következménye az eredeti bajnak. Nem tudom, Jézus hogyan tudná megcsinálni. Tudom, hogy Ő tudná. Az, aki csak a kocsit látja, nem fog tudni meggyógyítani. Csak a kocsit látják, és nem tudják, hogy miről van szó. Tehát mondom, attól kezdve, hogy elkerülnek, ha segítséget kérek, egészen a gyógyításig, a világon mindenbe belekeveredem...

Lejegyezte: Marton Dévényi Éva

Forrás: Fordulópont, 48. szám (www.fordulopont.hu). Az érintetek jóváhagyásával rövidített változat.